

Statsbudsjettet 2021

Skriftlig innspill fra Arkivforbundet til Kommunal- og forvaltningskomiteen

Utviklingsmidler til digitalisering i arkivsektoren på Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjetter for 2021

I denne stortingsperioden har det blitt satt ambisiøse mål for digitalisering av offentlig forvaltning. Både forvaltningens egen saksbehandling og innbyggerdialogen foregår i større og større grad digitalt, og automatisering og kunstig intelligens (AI) har stort potensial for effektivisering av forvaltningen. For at dette skal foregå på en forsvarlig måte med tanke på vesentlige demokratiske prinsipper som likebehandling, mulighet for offentlighet og innsyn, og borgernes anledning til å dokumentere sine rettigheter, må det som ledd i de digitaliserte prosessene skapes dokumentasjon, og denne må holdes tilgjengelig for forvaltningen og innbyggerne.

Dette er aspekter som det i dag i liten grad tas hensyn til når forvaltningens prosesser digitaliseres. Det er store utviklingsbehov knyttet til digital dokumentasjonsforvaltning og digitale arkiv, og dersom arkivsektoren ikke settes i stand til å ta tak i disse behovene, vil dette utgjøre en vesentlig hindring for digitalisering av forvaltningen.

Det er vår anbefaling at det etableres en søkbar støtteordning på statsbudsjettet for 2021 for utvikling av dokumentasjonsforvaltning og arkiv, for å støtte opp under digitalisering av forvaltningen. For å styrke sammenhengen til andre oppgaver på digitaliseringsområdet, anbefaler vi at ordningen etableres og forvaltes på Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett. Både statlige, fylkeskommunale og kommunale organer må kunne søke på ordningen.

Utfordringer i dagens situasjon

Arkivverket er i dag plassert under Kulturdepartementet. For en samlet sektor er det for 2020 satt av kun 12 millioner kroner til støtteordninger, men her er hele 8 millioner øremerket til privatarkiver, noe som innebærer at under 4 millioner kroner går til utviklingsprosjekter. I 2018 og i 2019 var det kun 3 millioner kroner som gikk til utviklingsprosjekter. Dette er svært spinkelt med tanke på de behovene arkivsektoren står overfor i forbindelse med digitalisering.

Riksrevisjonen meldte allerede for ti år siden bekymring for mangel på dokumentasjon og informasjonstap i kommunal forvaltning. Rapporter fra Arkivverkets tilsyn med kommunene de siste årene, tyder ikke på at situasjonen har bedret seg vesentlig. Blant annet vises det til at viktig rettighetsdokumentasjon går tapt (dokumentasjon fra eksempelvis skole, barnehager, barnevern etc.) I Oslo kommune har svak utvikling på arkivområdet vært pekt på som en av de viktigste hindringene for digitalisering.

Meld. St. 7 (2012–2013) Arkiv, viser til at den største utfordringen på arkivområdet er håndteringen av digitalt skapte arkiv. Utfordringen gjelder sikring av bevaringsverdig digital informasjon fra så vel manuelle som automatiserte prosesser, overføring av informasjon fra det opprinnelige systemet til en arkivversjon for langtidsbevaring, og vedlikehold av arkivversjoner.

Difis Innbyggerundersøkelse i 2019 viser at tilliten til offentlige tjenester er synkende. Derfor må vi ha god dokumentasjon, og de avgjørelser som fattes for eksempel i forbindelse med anskaffelser, må kunne være åpent for ettersyn. Dette for å hindre for eksempel korrupsjon eller for å kunne dokumentere rettferdig og korrekt behandling. I en digital forvaltning er ikke dette mulig uten innsats med utvikling av arkivsektoren.

Om Arkivforbundet

Arkivforbundet er en fagpolitisk og landsdekkende interesseorganisasjon som siden 1986 har jobbet for å fremme bevaring og formidling av kommunale arkiv og privatarkiv, samt heve den faglige kvaliteten på dette arbeidet. I dag er vi den eneste organisasjonen som jobber spesifikt med disse spørsmålene. Vi har cirka 120 institusjonsmedlemmer fra hele landet; kommunale arkivinstitusjoner, privatarkivinstitusjoner, museer, kommuner og historielag. Vårt daglige arbeid ledes av generalsekretær Kjetil Landrog, og Ranveig Låg Gausdal (byarkivar i Oslo) er styreleder.

Kontaktinformasjon til Arkivforbundet:

E-post: post@arkivforbundet.no

Tlf: 99694577

Hjemmeside: www.arkivforbundet.no